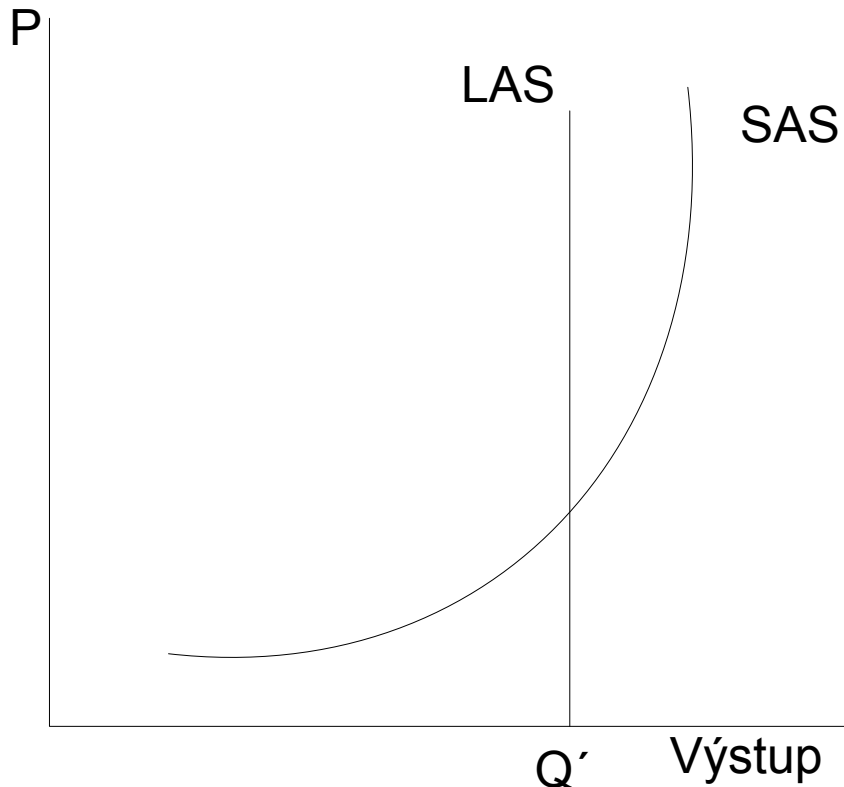

Makroekonomická rovnováha

Alena Kopfová
Katedra finančního práva a národního hospodářství, kanc. 122
Alena.Kopfova@law.muni.cz

Agregátní nabídka

- Křivka AS vyjadřuje výši produktu, které bude dosaženo při měnící se cenové hladině
 - Dlouhé časové období – křivka AS vertikální
 - Kratší časové období – křivka rostoucí
 - Z hlediska krátkého období se některé náklady chovají fixně (např. smluvní renty, pronájmy, i mzdy), výhodné prodávat dodatečný výstup za vyšší cenu
 - V delším časovém období výkon dlouhodobě udržitelný, ale dlouhodobě nepřekročitelný = potenciální produkt (optimální využití disponibilních zdrojů)

AS – dlouhodobá a krátkodobá křivka

- Q' ... úroveň potenciálního produktu
- Když SAS přesáhne úroveň potenciálního produktu, ztrácí pružnost
- Zvýšení nákladů – posun SAS doleva nahoru

Agregátní poptávka

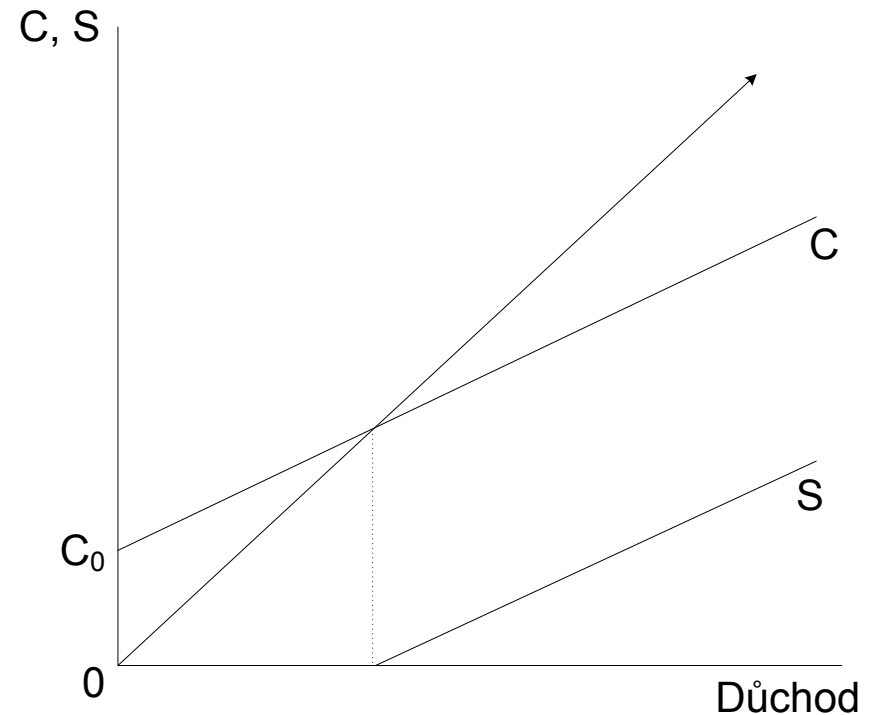
- Celkové množství produktu, které při dané cenové hladině bude v ekonomice nakoupeno
- $AD = C + I + G + NX$
- Změny agregátní poptávky ovlivňují:
 - V krátkém období produkt
 - V dlouhém období především růst cen

Spotřeba v rámci poptávky

- Domácnosti – výdaje na finální statky a služby (k uspokojení potřeb)
 - Prostředky nevydané na spotřebu = úspory
- S rostoucím důchodem rostou výdaje
 - Klesá podíl výdajů na potraviny
 - Určitá důchodová hranice umožňuje luxusní nákupy, přičemž za nejluxusnější statek platí úspory

Spotřební a úsporová funkce

- Spotřební funkce – vztah mezi úrovní spotřebních výdajů a úrovní disponibilního důchodu domácností

- Sklon spotřební funkce měřen změnou spotřeby ku změně důchodu, což je mezní sklon ke spotřebě: $MPC = dC/dY$

Spotřební výdaje a spotřební funkce

- Spotřební výdaje závisí na:
 - Disponibilním důchodu
 - Permanentním důchodu (dlouhodobý trend)
 - Bohatství
 - Ostatní vlivy (úroveň sociálního zabezpečení, míra zdanění, inflace)
- Spotřební funkce: $C = C_0 + MPC \cdot Y$
 - Růst důchodu – pohyb po křivce
 - Růst autonomní spotřeby (C_0) – posun křivky

Investice jako součást AD

- Dvě základní funkce:
 - Dopad na úroveň produktu a zaměstnanost
 - Stimulace růstu potenciálního produktu (v dlouhém období podpora ekonomického růstu)
- Ochota investovat závisí na třech faktorech:
 - Příjmy
 - Náklady
 - Očekávání

Pojetí ekonomické rovnováhy – model AS-AD

- Rovnováha – nastolení takových proporcí, které nesignalizují potřebu změny; základem rovnost AD a AS
- Rovnováha modelu AS-AD předpokládá:
 - Rovnováhu na trhu statků a služeb
 - Rovnováhu na trhu práce a jiných výrobních faktorů
 - Rovnováhu na trhu peněz a kapitálu, tedy na finančním trhu (nabídka zdrojů = úspory; poptávka po zdrojích = investice)

Klasický vs. keynesiánský model

■ Klasický model

- Předpoklad pružných cen
- Investice a úspory se vyvíjí vlivem úrokové míry

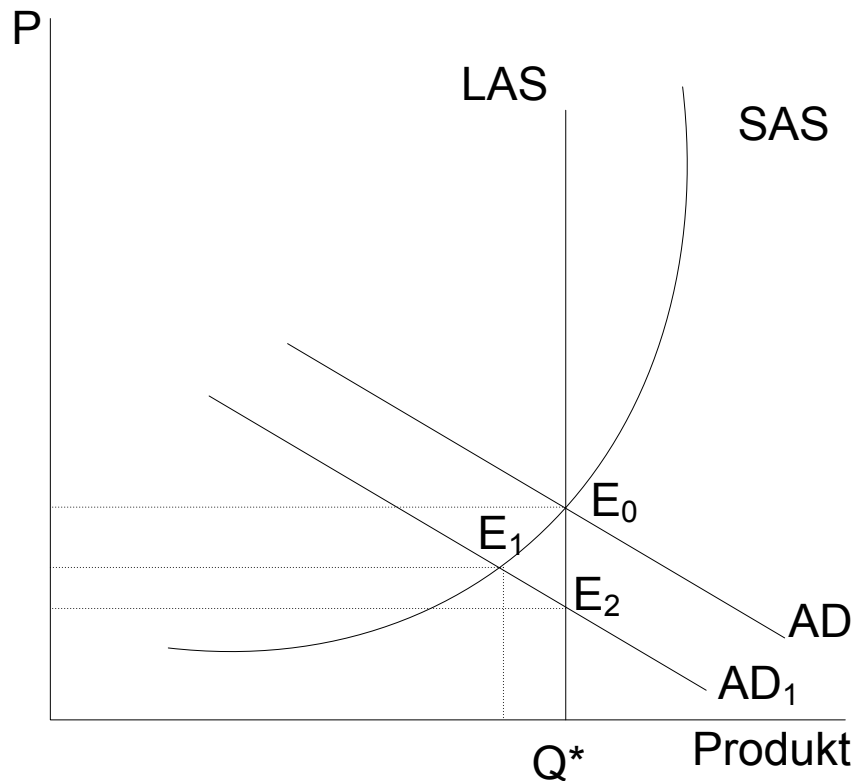
■ Keynesiánský model

- Předpoklad omezené pružnosti cen
 - Nepružnost mezd směrem dolů na trhu práce
 - Existence cen podléhající státní regulaci
- Úroková míra není schopná zajistit automaticky obnovu rovnováhy finančního trhu

Rovnováha v klasickém modelu

- Schopnost ekonomiky pružného obnovení rovnováhy
 - Úroková míra (r) zabezpečí vyrovnaní úspor a investic
 - Celkový objem poptávky se nemění (růst úspor je doprovázen poklesem investic a naopak)
 - Kapitálový trh nevysílá směrem k reálnému trhu nerovnovážné podněty
- Rovnováha se utváří na úrovni potenciálního produktu

Rovnováha v klasickém modelu

- Cenový mechanismus v klasickém modelu reaguje na podnět změny úrovně agregátní poptávky navrácením skutečného výkonu na úroveň potenciálního produktu
- Důsledkem poptávkového impulsu změna cenové hladiny, reálný výkon zůstává zachován

Keynesiánský model rovnováhy

- Nelineární vztah mezi úsporami a důchodem
 - Od určité úrovně zaostává tempo růstu výdajů na spotřebu za tempem růstu důchodu (zvyšují se úspory)
- Tvorba úspor závisí na úrovni důchodu, nikoliv na úrokové míře
- Narušení mechanismu přeměny úspor v investice, nerovnováha na trhu peněz a kapitálu se přenáší na ostatní trhy

Keynesiánský model rovnováhy

- AD zaostává za AS:
 - Zaostávání výdajů na spotřebu za růstem důchodu
 - Poruchy v mechanismu přeměny úspor v investice
 - Závislost investic nejen na úrokové míře (hl. očekávání budoucího vývoje)
- Nedostatečná AD působí na omezení úrovně AS. Výkon zaostává za úrovní potenciálního produktu. Dochází k nevyužívání výrobních kapacit a vzniká vysoká nezaměstnanost.

Keynesiánský model rovnováhy

- Ekonomika pod úrovní potenciálního produktu – křivka AS velmi pružná
 - Stimulací poptávky je možné dosáhnout úrovně výkonu blízké potenciálnímu produktu (vzestup výkonu významnější než změna cenové hladiny)

Neokeynesiánský kompromis

- Na nabídkové straně ekonomiky:
 - Keynesiánské pole – vlevo od úrovně potenciálního produktu, křivka AS je velmi pružná
 - Klasické pole – nabízené množství u hranice potenciálního produktu, nabídková křivka velmi nepružná, blízká vertikále